

Latvijas Republikas Konkurences padome

2013. gada publiskais pārskats

SATURS

KONKURENCES PADOMES PRIEKŠSĒDĒTĀJAS UZRUNA.....	3
I. PAMATINFORMĀCIJA	4
1.1. Konkurences padomes struktūra.....	5
II. KONKURENCES PADOMES DARBĪBAS REZULTĀTI 2013. GADĀ.....	6
2.1. Konkurences padomes pieņemtie lēmumi.....	7
<i>Piemērotie naudas sodi</i>	9
2.2. Tiesvedība.....	9
2.3. Konkurences likuma pārkāpumu izmeklēšana	10
<i>Aizliegtas vienošanās</i>	10
<i>Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana</i>	11
<i>Uzņēmumu apvienošanās kontrole</i>	12
2.4. Tirdzniecības uzraudzība	13
<i>Eiro ieviešanas uzraudzība</i>	15
<i>Pētījumi</i>	15
2.5. Normatīvo aktu pilnveidošana.....	16
2.6. Starptautiskā sadarbība	17
<i>Dalība Eiropas Savienības tiesību aktu izstrādē un izpildē</i>	18
III. KONKURENCES PADOMES PĀRVALDĪBA	19
3.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums.....	19
3.2. Personāls.....	20
<i>Personāla izglītība</i>	21
3.3. Iestādes darbības uzlabošana	22
IV. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU.....	23
<i>Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi</i>	23
<i>Sabiedrības līdzdalība</i>	24
V. PLĀNI 2014. GADAM	24

KONKURENCES PADOMES PRIEKŠSĒDĒTĀJAS UZRUNA

Taisnīgums, profesionalitāte un neatkarība – tās ir Konkurences padomes pamatvērtības, par kurām pērn esam vienojušies, izstrādājot vidēja termiņa darbības stratēģiju. Tām esam bijuši uzticīgi visa gada garumā, darot jebkuru darbu, kas vērsts uz konkurences vides uzlabošanu. Un padarīts ir daudz. Akcentēšu trīs, manuprāt, būtiskākos 2013. gada veikumus.

Pirmkārt, gads bija zīmīgs ar aktīvu vēršanos pret apjomīgākajiem un smagākajiem konkurences tiesību pārkāpumiem – dominējošā vai monopola stāvoklī esošu uzņēmumu tirgus varas ļaunprātīgu izmantošanu (gāzes piegādes, autortiesību tarifu noteikšanas, valsts datu bāzes administrēšanas un citos tirgos), kā arī pret karteļiem. Tieši karteļi pērn veidoja 70 % no atklātajiem smagākajiem konkurences tiesību pārkāpumiem, turklāt vairums no tiem bijuši publiskajos iepirkumos. To vidū arī Latvijas konkurences tiesību piemērošanas vēsturē līdz šim vērienīgākā aizliegtā vienošanās – energobūvnieku kartelis. Atklātais pārkāpums par piecu gadu garumā kartelizētiem 322 iepirkumiem ir nopietns signāls sabiedrībai un institūcijām, kas rīko vai uzrauga publiskos iepirkumus. Ja pretendenti un nereti arī iepircēju pārstāvji var saskaņot cenas, tad jāsaprot, ka par to visdārgāk maksā pasūtītāji un patērētāji – tātad mēs visi. Tāpēc mums priekšā ir daudz darba, lai ne tikai „ārstētu”, bet nepieļautu karteļu sērgas izplatību. Ne tikai aktīvi kopā ar citām tiesībsargājošām iestādēm un iepirkumu rīkotājiem meklējot aizliegtu vienošanos pēdas, bet arī brīdinot un atgādinot uzņēmējiem neiesaistīties aizliegtās vienošanās vai izmantot iecietības programmu, lai pasargātu savu uzņēmumu no soda, ja pārkāpums tomēr noticis.

Otrkārt, pērn skaudrāk nekā jebkad agrāk saskārāmies ar to, ka konkurences pārkāpumu riski izriet ne tikai no privātuzņēmēju darbības, bet no pieaugošās publisku personu vēlmes ar kapitālsabiedrību izveidi iesaistīties tirgos, kur ir garantēts noiets un nav nepieciešami nedz stratēģiski ieguldījumi, nedz inovatīvi risinājumi. Konkurences padomes pētījums par pašvaldību iesaisti komercdarbībā atklāja šīs tendences mērogu, savukārt iesniegumi no privātajiem uzņēmējiem, klientiem vai patērētājiem, kas jau cietuši no šādu kapitālsabiedrību jauniegūtās tirgus varas, piemēram, pārtraucot līdz šim veiksmīgi darbojušos līgumus, piestādot lielākus rēķinus, piedāvājot zemākas kvalitātes pakalpojumu, mums liek aizvien aktīvāk sekot konkurences situācijas attīstībai šajos tirgos. Arī turpmāk gan paudzsim stingru viedokli, iestājoties par deformējošu darbību pārtraukšanu, gan meklēsim risinājumus, kā mūsu viedokli padarīt saistošu.

Un, treškārt, atvērta komunikācija ar sabiedrību, sistemātiski un nozares vajadzībām pielāgoti informēšanas un izglītošanas pasākumi, neskaitāmas tikšanās ar uzņēmējiem, to profesionālajām asociācijām, paplašinot mūsu sabiedroto, klientu, sadarbības partneru loku, izzinot vajadzības un operatīvi reaģējot uz problēmām – arī tas ir veids, kā efektīvizēt konkurences aizsardzību un uzraudzību. Pērn esam bijuši aktīvi arī šai ziņā. Ir patīkami, ka mūsu pūliņi ir pamanīti, bet turpināsim strādāt pie tā arī turpmāk, veidojot sabiedrības vajadzībām atvērtu iestādi.

Ar pērn paveikto apkopotā veidā varat iepazīties mūsu 2013. gada pārskatā. Lasiet, un, galvenais, esiet aktīvi, aizstāvot savas tiesības uz godīgu un dinamisku uzņēmējdarbības vidi, lai tā patiešām kalpotu mūsu visu labklājībai!

Skaidrīte Ābrama
Konkurences padomes priekšsēdētāja

I. PAMATINFORMĀCIJA

Latvijas Republikas Konkurences padome ir tiešās valsts pārvaldes iestāde, kas darbojas Ekonomikas ministrijas pārraudzībā un īsteno valsts politiku konkurences attīstības un aizsardzības jautājumos. Konkurences padomes neatkarība, veicot izmeklēšanas un pieņemot lēmumus, ir noteikta Konkurences likumā.

Konkurences padomes mērķis ir nodrošināt iespēju katram tirgus dalībniekam veikt ekonomisko darbību brīvas un godīgas konkurences apstākļos, kā arī nodrošināt labvēlīgus apstākļus konkurences saglabāšanai, aizsardzībai un attīstībai sabiedrības interesēs.

Konkurences padomes uzdevumi un tiesības ir noteiktas Konkurences likumā, Reklāmas likumā, Eiropas Padomes regulā Nr. 1/2003 „Par konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti Eiropas Kopienas dibināšanas Līguma 81. un 82. pantā”, Ministru kabineta 2008. gada 29. septembra noteikumos Nr. 795 „Konkurences padomes nolikums” un citos normatīvajos aktos.

Ar savu darbību iestāde īsteno budžeta programmas „Godīgas konkurences nodrošināšana, iekšējā tirgus un patērētāju tiesību aizsardzība” (26.00.00) apakšprogrammu „Konkurences politikas ieviešana” (26.02.00).

Konkurences padomes uzdevumi:

1. Nodrošināt konkurenci regulējošo tiesību aktu visaptverošu piemērošanu, lai:
  - tirgus dalībnieki neslēgtu aizliegtas vienošanās;
  - apvienošanās gadījumā nenotiktu tādas izmaiņas konkrētajā tirgū, kas varētu negatīvi ietekmēt patērētājus un citus tirgus dalībniekus;
  - tirgus dalībnieki neizmantoju ļaunprātīgi savu dominējošo stāvokli, tādējādi negatīvi ietekmējot citus tirgus dalībniekus un patērētājus;
  - tirgus dalībnieki neizplatītu tādu maldinošu reklāmu, kura būtiski ietekmē konkurenci kopumā;
2. Atbilstoši Konkurences padomes kompetencei veicināt konkurenci tajos tirgos, kur konkurences nav vai tā ir ierobežota;
3. Nodrošināt, lai citu valsts institūciju izstrādātie normatīvie akti nodrošinātu konkurences aizsardzību, saglabāšanu un attīstību;
4. Nodrošināt, lai sabiedrība saņemtu plašu informāciju par konkurences ietekmi uz tirgus darbību un iedzīvotāju labklājību;
5. Nodrošināt, lai Latvijas intereses tiktu pilnvērtīgi pārstāvētas attiecīgajās Eiropas Savienības un starptautiskajās organizācijās.

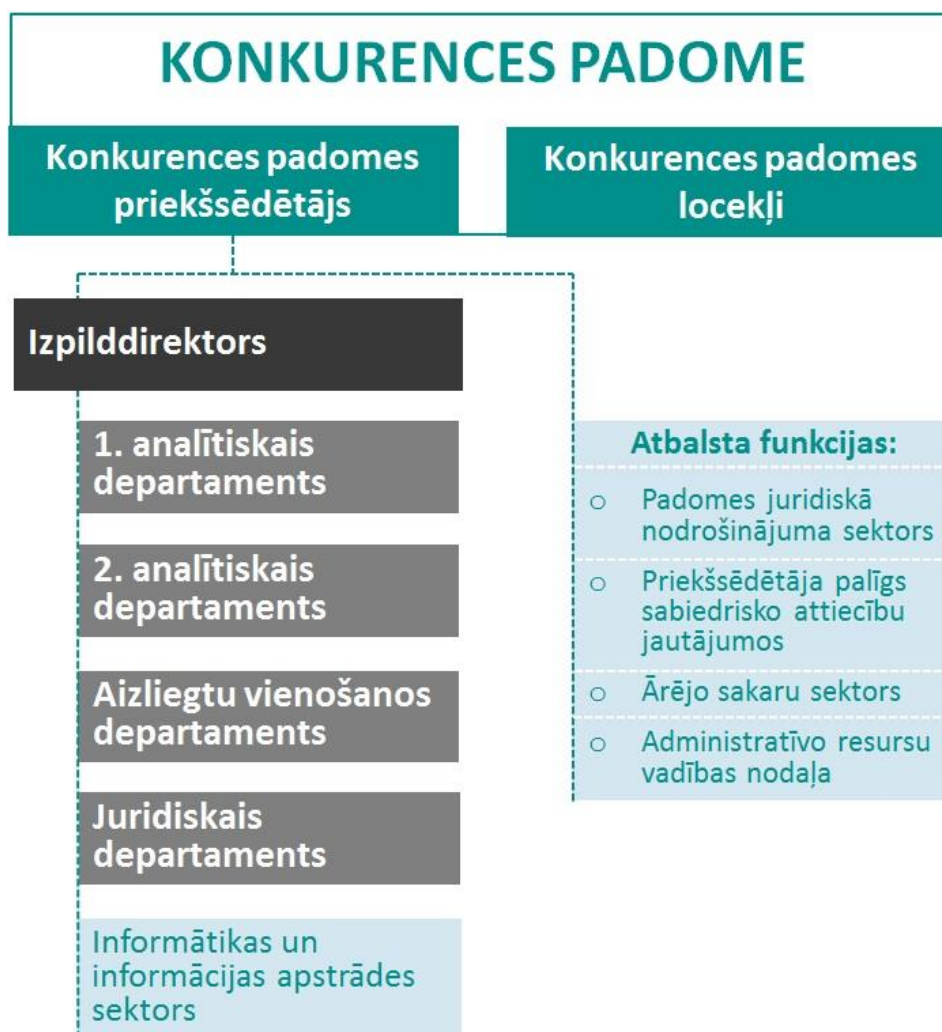
Konkurences padomes darbības virziens – konkurences politikas īstenošana – ir iedalāms divos apkašvirzienos. Pirmais apkašvirziens, konkurences aizsardzība, ietver tirgus dalībnieku un sabiedrības kopumā aizsardzību no tirgus koncentrācijas nelabvēlīgām sekām un konkurences tiesību pārkāpumiem, savukārt otrs, konkurences kultūras attīstība, ietver ieteikumu sniegšanu par administratīvo barjeru mazināšanu, patērētāju, tirgus dalībnieku, valsts un pašvaldību institūciju informēšanu par konkurences tiesību būtību un piemērošanu, to izglītošanu par konkurences pārkāpumu būtisko kaitējumu sabiedrības interesēm, šādi jau preventīvi mazinot pārkāpumu rašanās riskus.

Šo darbības virzienu ietvaros 2013. gadā Konkurences padome bija izvirzījusi noteiktas prioritātes – atklāt un novērst smagākos Konkurences likuma pārkāpumus (karteļa vienošanās un dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu), veikt plašas tirgus uzraudzības aktivitātes,

nodrošināt eiro ieviešanas procesa uzraudzību, stiprināt sadarbību ar citām valsts pārvaldes iestādēm, kā arī nevalstiskajām organizācijām. Tāpat Konkurences padome plānoja pastiprināt sabiedrības informēšanas un izglītošanas aktivitātes, kā arī kvalitatīvi līdzdarboties starptautiskās konkurences aizsardzības organizācijās un tīklos.

1.1. Konkurences padomes struktūra

Saskaņā ar Konkurences padomes reglamentu, kurā noteikta tās struktūra, atbildību sadalījums, vadības un darba organizācija, Konkurences padomes sastāvā ietilpst koleģiālā lēmējinstiucija, patstāvīgās struktūrvienības un izpildinstiucija (skat. 1. att.).

1. attēls. Konkurences padomes struktūras shēma

Lēmējinstiucijas – Konkurences padomes – sastāvā ir tās priekšsēdētājs un divi Konkurences padomes locekļi. Konkurences padomi vada Konkurences padomes priekšsēdētājs. Konkurences padomes priekšsēdētāju un Konkurences padomes locekļus pēc ekonomikas ministra ieteikuma amatā apstiprina Ministru kabinets. Priekšsēdētāja un padomes locekļu pilnvaru laiks ir pieci gadi, tāpat šīs amatpersonas iespējams iecelt amatā atkārtoti. Konkurences padomes priekšsēdētāja pakļautībā darbojas padomes struktūrvienības – Administratīvo resursu vadības nodaļa, Ārējo sakaru sektors un Padomes juridiskā nodrošinājuma sektors – un priekšsēdētāja palīgs sabiedrisko attiecību jautājumos.

Izpildinstitūcijas – Izpilddirekcijas – darbu vada izpilddirektors, kas ir tieši pakļauts Konkurences padomes priekšsēdētājam. Izpilddirekcijas struktūrvienības – trīs analītiskie departamenti un Juridiskais departaments – izskata iesniegumus un izmeklē Konkurences likuma pārkāpumus, sagatavo atzinumus un lēmumu projektus, veic konkurences vides uzraudzību, nodrošina lēmumu tiesisko pienākumu izpildes kontroli un pārstāv Konkurences padomi tiesās.

2013. gadā Izpilddirekcijas ietvaros darbu uzsāka Informātikas un informācijas apstrādes sektors, kā arī, reorganizējot esošās Izpilddirekcijas struktūrvienības, tika izveidots **Aizliegtu vienošanos departaments**. Jaunā departamenta galvenais uzdevums ir mērķtiecīga un koncentrēta cīņa pret kartelēm, gan atkāpjot un novēršot šādus pārkāpumus, gan informējot un izglītojot uzņēmumus un budžeta iestādes visā Latvijā.

II. KONKURENCES PADOMES DARBĪBAS REZULTĀTI 2013. GADĀ

2013. gadā Konkurences padome ir sasniegusi visus plānotos rezultātīvos rādītājus, kas iestādei noteikti budžeta apakšprogrammas „Konkurences politikas ieviešana” ietvaros (skat. 1. tabulu).

1. tabula. Konkurences padomes darbības rezultātīvie rādītāji

Nr.	Pasākuma/ darbības rezultāts aktivitāte	Plānotais rezultatīvais rādītājs	Sasniegtais rezultatīvais rādītājs
1.	Veikta iespējamo pārkāpuma lietu izmeklēšana/tirgu izpēte (lietu un tirgus uzraudzību skaits)	32	32
2.	Izvērtēta tirgus dalībnieku plānoto apvienošanas ietekme uz konkurences situāciju tirgos (lietu skaits)	10	18
3.	Sniegti konkurenci regulējošo normatīvo aktu skaidrojumi un priekšlikumi normatīvo aktu un to projektu pilnveidošanai (atzinumu skaits)	60	62
5.	Organizētas preses konferences, tikšanās, semināri un apmācības (pasākumu skaits)	18	20
6.	Sagatavoti un publicēti viedokļi un atzinumi par aktuālākajām tēmām, publicēti darbības pārskati (skaits)	10	11

Saskaņā ar plānoto Konkurences padome ir sniegusi gan tai uzticētos starpiestāžu, gan publiskos pakalpojumus: izskatījusi iesniegumus par Konkurences likuma un Reklāmas likuma pārkāpumiem, sniegusi konsultācijas par konkurences tiesību jautājumiem, izskatījusi iesniegumus par tirgus dalībnieku paziņoto vienošanos, pieņēmusi lēmumus par tirgus dalībnieku apvienošanas, kā arī informējusi sabiedrību par konkurences aizsardzības un uzraudzības jomas jautājumiem.

2.1. Konkurences padomes pieņemtie lēmumi

2. tabula. Lēmumu statistikas kopsavilkums:

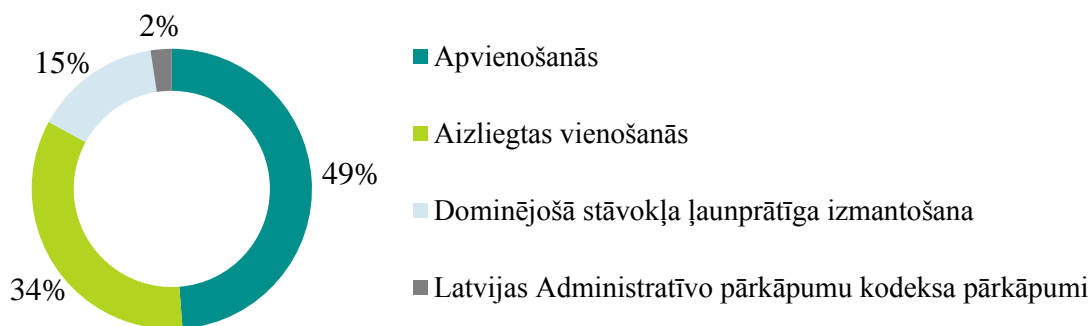
Aizliegtas vienošanās	14
Konstatēts pārkāpums	7
Lieta nav ierosināta	1
Lietas izpēte izbeigta	4
Izvērtēta paziņota vienošanās	2
Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana	6
Konstatēts pārkāpums	3
Lieta nav ierosināta	1
Lietas izpēte izbeigta	2
Uzņēmumu apvienošanās	20
Apvienošanās atļauta	13
Apvienošanās atļauta ar saistošiem noteikumiem	4
Konstatēts pārkāpums (apvienošanās savlaicīga nepaziņošana)	2
Lietas izpēte izbeigta	1
Reklāmas likuma pārkāpumi	0
Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa pārkāpumi	1
Informācijas nesniegšana un nepatiesas informācijas sniegšana	1
Kopā	40¹

2013. gadā Konkurences padome pieņēma kopumā 40 lēmumus. Ar 12 lēmumiem tika konstatēti Konkurences likuma pārkāpumi, par kuriem kopumā 44 uzņēmumiem piemēroti naudas sodi 3 775 254,95 latu apmērā.

Vienā gadījumā Konkurences padome piemēroja naudas sodu par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa pārkāpumu 5000 latu apmērā, jo sodītais uzņēmums nesniedza informāciju, ko tam saskaņā ar Konkurences likumu bija jāsniedz lietas ietvaros.

Lēmumu procentuālais sadalījums pa pārkāpumu veidiem attēlots 2. attēlā.

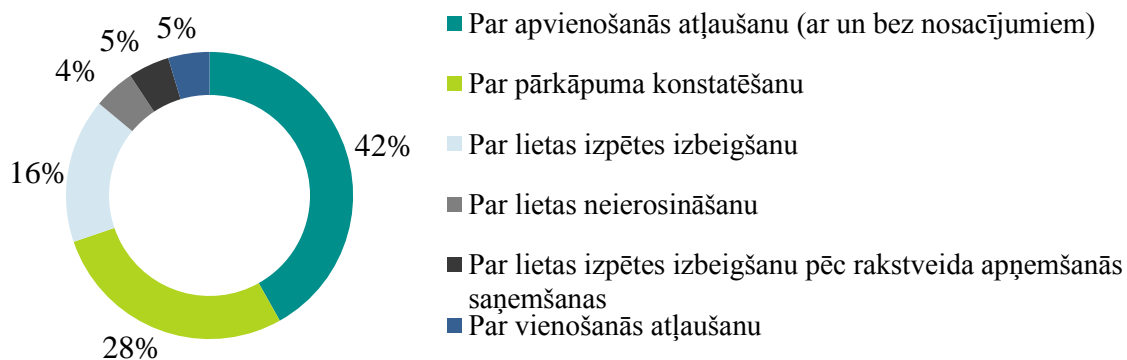
¹Vienā gadījumā pieņemts lēmums neierosināt lietu vienlaikus par aizliegtu vienošanos un dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, tāpēc lēmumu skaits pa pārkāpumu grupām pārsniedz kopējo lēmumu skaitu

2. attēls. Konkurences padomes 2013. gadā pieņemto lēmumu sadalījums pa pārkāpumu veidiem

Attiecībā uz smagāko konkurences pārkāpumu – vienošanās aizlieguma pārkāpumu un dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas – atklāšanu un novēršanu pērn pieņemti kopumā 20 lēmumi un ar 10 no tiem tika konstatēti pārkāpumi, tādējādi kopumā sodīti 42 uzņēmumi, un tiem piespriesti naudas sodi 3 759 964,95 latu apmērā.

Lēmumi par Konkurences likuma pārkāpuma konstatēšanu kopumā 2013. gadā tika pieņemti 12 lietās. Divās lietās Konkurences padome lēma par lietas neierosināšanu, jo tirgus dalībnieku iesniegumos paustās bažas par iespējamiem pārkāpumiem neapstiprinājās. Septiņi lēmumi pieņemti par lietas izpētes izbeigšanu gadījumos, kad sākotnējā informācija liecināja par iespējamu Konkurences likuma pārkāpumu, taču izpētes gaitā tas netika pierādīts, savukārt 18 lēmumi saistīti ar apvienošanās kontroli (skat. 3. att.).

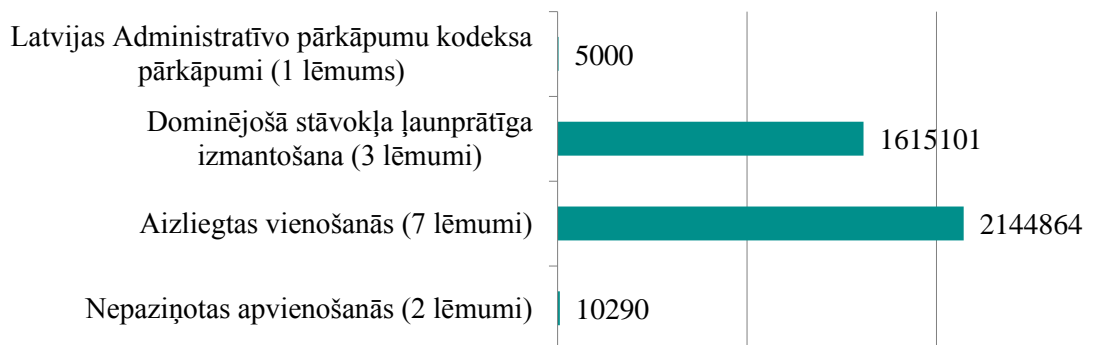

3. attēls. 2013. gadā par Konkurences likumu pieņemto lēmumu veidi

Piemērotie naudas sodi

2013. gadā kopumā 13 lēmumu ietvaros Konkurences padome ir piemērojusi naudas sodus 3 775 254,95 latu apmērā (skat. 4. att.). Naudas sodi piemēroti 44 uzņēmumiem.

4. attēls. Piemēroto naudas sodu summa (latos) sadalījumā pa pārkāpumu veidiem

Tirgus dalībniekiem par Konkurences likuma pārkāpumiem uzlikto naudas sodu apmērs pārskata periodā bija diapazonā no 500 līdz 1 567 180 latiem. Piemērotā soda lielums ir atkarīgs no pārkāpuma ilguma un izraisītajām sekām nepaziņotu apvienošanas gadījumā vai no attiecīgā tirgus dalībnieka iepriekšējā finanšu gada apgrozījuma, pārkāpuma smaguma, ilguma, izraisītajām sekām un citiem faktoriem aizliegtu vienošanos un dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas gadījumā.

Pārskata gada laikā vienam uzņēmumam Konkurences padome ir piemērojusi sodu par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa pārkāpumiem – informācijas nesniegšanu un nepatiesas informācijas sniegšanu.

2013. gada laikā par Konkurences likuma un Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa pārkāpumiem **valsts budžetā ieskaitīti** Konkurences padomes iepriekšējo un arī 2013. gada laikā piemērotie **naudas sodi 338 975,92 latu apmērā.**

Līdz 2013. gada beigām nav samaksāti Konkurences padomes uzliktie naudas sodi 11 888 983,32 latu apmērā – nav beidzies to nomaksai atvēlētais laiks, ir uzsākta lēmuma par naudas soda uzlikšanu piespiedu izpilde, kuru veic zvērināts tiesu izpildītājs, vai arī lēmums ir pārsūdzēts un rit tiesvedība. Gadījumā, ja Konkurences padomes lēmums tiek pārsūdzēts, tā ietvaros piemērotais naudas sods uzņēmumam jāmaksā tikai pēc tiesvedības beigām, ja vien tiesa to neatceļ.

2.2. Tiesvedība

Konkurences padomes gala lēmumus par konkurences tiesību pārkāpumiem var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas. Attiecīgi nav pārsūdzami lēmumi par lietas ierosināšanu, par papildu izpēti uzsākšanu tirgus dalībnieku apvienošanās kontroles lietās un par lēmuma pieņemšanas termiņa pagarināšanu.

No visiem Konkurences padomes 2013. gadā pieņemtajiem lēmumiem pārsūdzēti tika 15.

2013. gadā **tiesvedība tika izbeigta 17 lietās**, no kurām 16 tiesa Konkurences padomes lēmumu atzina par pamatotu un atstāja spēkā. Vienā gadījumā tiesvedība tika izbeigta pēc

izlīguma (administratīvā līguma noslēgšanas), kad Konkurences padome piekrita atjaunot iepriekš izbeigtu izpēti.

Kopumā **administratīvie līgumi** pērn tika noslēgti ar četriem tirgus dalībniekiem. Administratīvo līgumu jeb izlīgumu Konkurences padome ir tiesīga slēgt, lai izbeigtu tiesisku strīdu. Tādējādi netiek pieļauta ilgstošā tiesvedība, kas parasti seko Konkurences padomes lēmumu pārsūdzībai, ļaujot taupīt valsts pārvaldes resursus un paātrināt piemērotā naudas soda nomaksu. Savukārt uzņēmumiem, ar ko tiek slēgts līgums, parasti tiek samazināts piemērotais naudas sods. Kā vienu no pamatnosacījumiem administratīvā līguma noslēgšanai Konkurences padome izvirza atbildības konkrētajā pārkāpumā atzīšanu. Pēc līguma noslēgšanas Konkurences padomes lēmums stājas spēkā.

Pārskata periodā ir notikušas 32 tiesas sēdes, kurās skatīti pārsūdzētie Konkurences padomes lēmumi. 2013. gadam beidzoties, par Konkurences padomes pieņemtajiem lēmumiem tiesvedībā atradās 28 lietas.

Starp būtiskākajiem pērn pieņemtajiem tiesas spriedumiem minams Administratīvās apgabaltiesas spriedums, ar kuru atstāts spēkā Konkurences padomes 2011. gada lēmums par aizliegtu vienošanos sodīt piecus būvuzraudzības un projektēšanas uzņēmumus. Šie uzņēmumi atļautas sadarbības formas – pilnsabiedrības – aizsegā īstenoja aizliegtu informācijas apmaiņu un tirgus sadali. Savā spriedumā tiesa atzina, ka katra uzņēmuma spēju piedalīties konkrētajos iepirkumos individuāli, bez sadarbības, Konkurences padome pamatoti uzskatījusi par pierādījumu neatļautai vienošanai. Tāpat tiesa atkārtoti apstiprinājusi, ka lietās par karteļu vienošanos konkrētā tirgus definēšana nav tik būtiska un tirgus definīciju Konkurences padome var atstāt atvērtu.

Tāpat būtisks ir Augstākās tiesas Senāta spriedums noraidīt OU „Eisenberg Scrap Trading & Recycling” prasību atcelt Konkurences padomes 2012. gadā pieņemto lēmumu neierosināt lietu pēc šī uzņēmuma iesnieguma par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu LSEZ AS „Liepājas osta LM” un AS „Liepājas Metalurģs” darbībās. Savā lēmumā Konkurences padome norādīja, ka iesniegumā minētie uzņēmumi neatrodas dominējošā stāvoklī, tāpēc nevarēja to ļaunprātīgi izmantot. Tiesa šajā lietā atzina par pamatotu Konkurences padomes apsvērumu, ka liela tirgus daļa pati par sevi nepierāda uzņēmuma atrašanos dominējošā stāvoklī, un, konstatējot uzņēmuma tirgus varu, iestādei jāņem vērā arī, cik elastīgs ir pieprasījums, kāda ir uzņēmumu peļņa, barjeras iekļūšanai tirgū, tirgu un tā dalībniekus raksturojošie apstākļi, uzvedība tirgū un citi faktori.

Tāpat pērn pirmās instances tiesā spēkā atstāts Konkurences padomes 2011. gada lēmums par aizliegtu vienošanos sodīt 22 Latvijas komercbankas.

2.3. Konkurences likuma pārkāpumu izmeklēšana

Aizliegtas vienošanās

Aizliegtas vienošanās ir īpaši smags konkurences tiesību pārkāpums, kas var nodarīt lielu un parasti neatgriezenisku kaitējumu konkrētajam tirgum, patērētājiem un nereti ilgtermiņā arī pašiem pārkāpumā iesaistītajiem uzņēmumiem, kas, neizjutot konkurences spiedienu, zaudē konkurētspēju. Tāpēc aizliegtu vienošanos atklāšana un novēršana ir viena no galvenajām Konkurences padomes prioritātēm.

2013. gadā Konkurences padome pieņēma 14 lēmumus par iespējamiem vienošanās aizlieguma pārkāpumiem. Ar septiņiem lēmumiem tika konstatēti pārkāpumi un kopumā 39 uzņēmumiem piemēroti naudas sodi 2 144 863,73 latu apmērā. Ar vienu lēmumu tika lemts

par lietas neierosināšanu, jo pēc padziļinātas situācijas izpētes netika gūts apstiprinājums bažām, kuras par iespējamiem pārkāpumiem pauduši iesniegumu iesniedzēji. Četros gadījumos tika lemts par ierosinātas lietas izbeigšanu, jo izpētes gaitā netika gūti pierādījumi iespējamajam pārkāpumam, par ko liecināja sākotnēji Konkurences padomes rīcībā esošā informācija.

Seši no septiņiem pērn konstatētajiem pārkāpumiem izpaudušies kā aizliegtas vienošanās starp publisko iepirkumu pretendentiem. Šo pārkāpumu rezultātā konkurence kropļota būvniecības, arhīvu pakalpojumu, ūdenslīdzēju aprīkojuma un apsardzes pakalpojumu iepirkumos. Savukārt vienīgais pārkāpums, kas nebija saistīts ar dalību iepirkumos, izpaudās kā grāmatvedības programmu izplatīšanas tirgus sadale.

Pēc Konkurences padomes mērķtiecīgi īstenotām izglītojošām aktivitātēm, nodrošinot lekcijas un informatīvus materiālus par iespējām atpazīt aizliegtas vienošanās starp iepirkumu pretendentiem, pērn biežāk nekā citus gadus pārkāpumi konstatēti tieši pateicoties iepirkumu rīkotāju iesniegumiem. Tā Konkurences padomi par pārkāpumiem informēja Ārlietu ministrija, Iepirkumu uzraudzības birojs, Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests un citas iestādes.

Starp pērn konstatētajiem pārkāpumiem kā būtiskākais minama 26 energobūvniecības uzņēmumu aizliegta vienošanās – konkurences kropļojums, kas sadārdzināja cenas kopumā vairāk nekā 300 iepirkumos. Uzņēmumiem tika piemērots naudas sods kopumā 2 011 557 latu apmērā. Šī pārkāpuma rezultātā konkurence tika deformēta 316 AS „Latvenergo” un AS „Sadales tīkls” rīkotos iepirkumos, trīs VAS „Latvijas dzelzceļš”, divos SIA „LatRosTrans” un vienā CBF SIA „Binders” rīkotā iepirkumā. Pasūtītāji iegādājās elektroietaišu būvdarbus un elektromontāžas darbus (piemēram, elektrolīniju ierīkošana, remonts, modernizācija), kas pārsvarā tika īstenoti Latgalē un Vidzemē. Savukārt iepirkumu summas svārstījās no dažiem tūkstošiem līdz pusotram simtam tūkstošu latu.

Nemot vērā pārkāpuma ilgumu un būtisko nodarīto kaitējumu gan konkrētajiem pasūtītājiem, gan to klientiem, procentuāli šīs lietas ietvaros Konkurences padome pārkāpējiem piemēroja iestādes pastāvēšanas laikā bargākos sodus. Uzņēmumiem, kas piedalījās vislielākajā skaitā kartelizēto iepirkumu, tika piemērots sods 7,5 % apmērā no to iepriekšējā finanšu gada neto apgrozījuma.

Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana

Jebkurā brīvā tirgū tirgus spēku ietekmē var izveidoties uzņēmumi, kas atrodas dominējošā stāvoklī. Šādu uzņēmumu tirgus vara ir pietiekama, lai darbotos pilnīgi vai daļēji neatkarīgi no konkurentiem, klientiem, piegādātājiem vai patērētājiem, tomēr atrašanās dominējošā stāvoklī pati par sevi nav pārkāpums – aizliegta ir dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, kavējot konkurentu ienākšanu vai darbību konkrētajā tirgū.

Dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas novēršana ir īpaši svarīga mazajiem un vidējiem uzņēmējiem, kuriem negodīgā konkurence būtiski apgrūtina darbību tirgū. Būtiski tas ir arī patērētājiem, jo netiek pieļauta tirgus situācijai neatbilstošu cenu veidošana.

2013. gadā Konkurences padome pieņēma sešus lēmumus par iespējamu dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, un ar trim no tiem konstatēti pārkāpumi un uzlikts naudas sods. Ar diviem lēmumiem pērn lemts par lietas neierosināšanu, bet ar vienu lemts izbeigt lietas izpēti, jo pārkāpums netika konstatēts.

Par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu naudas sodu kopumā 1 615 101,22 latu apmērā Konkurences padome piemērojusi trim komercsabiedrībām.

Naudas sodu 1 567 180 latu apmērā Konkurences padome pērn piemēroja AS „Latvijas Gāze” – šis uzņēmums ļaunprātīgi izmantoja monopolstāvokli tirgū, atsakot dabasgāzes piegādes līguma noslēgšanu jauniem lietotājiem, pirms tie nav nomaksājuši iepriekšējo lietotāju parādus. Pēc Konkurences padomes lēmuma AS „Latvijas Gāze” pārkāpums bija jāpārtrauc un parādu atgūšanas prakse jāmaina. Vienlaikus Konkurences padome aicināja patērētājus un uzņēmumus, kas cietuši no AS „Latvijas Gāze” pretlikumīgās rīcības, izmantot savas tiesības lūgt zaudējumu atlīdzību.

Tāpat par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu pērn tika sodīta Latvijas vienīgā autortiesību kolektīvā pārvaldījuma biedrība AKKA/LAA. Biedrība mazajiem un vidējiem veikaljiem un pakalpojumu sniedzējiem par mūzikas atskaņošanu apmeklētājiem domātās telpās piemēroja tarifu, kas bija ievērojami augstāks par līdzīgiem tarifiem ne vien Lietuvā un Igaunijā, bet arī vairumā citu ES dalībvalstu.

Savukārt SIA „Transporta telemātikas sistēmas” tika sodīta par konkurences kavēšanu. Izmantojot pieeju IT informācijai par valstij piederošo datu bāzi, ko tā uztur, SIA „Transporta telemātikas sistēmas” kavēja konkurenci starp uzņēmumiem, kas izstrādā, tirgo un apkalpo sabiedriskā transporta biļešu kases aparātus un telemātikas iekārtas, radot sev konkurences priekšrocības tirgū. Pārkāpuma rezultātā pastarpināti tika veicināti lielāki izdevumi pārvadātājiem un attiecīgi arī valstij, kas sedz pārvadātāju zaudējumus.

Uzņēmumu apvienošanās kontrole

Pērn 20 uzņēmumu darījumi atbildeši Konkurences likumā noteiktajiem kritērijiem, pēc kuru sasniegšanas, lai apvienotos, nepieciešama Konkurences padomes atļauja. Izskatīto apvienošanās gadījumu skaits pērn bijis ievērojami lielāks nekā iepriekšējos gados – 2010. gadā Konkurences padome izskatīja vien 9 apvienošanās, bet 2011. gadā 2012. gadā katrā 11 apvienošanās.

13 no 2013. gadā izvērtētajiem gadījumiem Konkurences padome pieņēmusi atļaujošu lēmumu, četros gadījumos apvienošanās tika atļauta ar saistošiem noteikumiem, kas novērš iespējamo kaitējumu tirgum un konkurencei, ar diviem lēmumiem tirgus dalībniekam ir piemērots naudas sods par apvienošanās ziņojuma neiesniegšanu, bet vienā gadījumā lietas izpēte izbeigta, jo vērtētā uzņēmumu apvienošanās netika īstenota.

Uzraugot apvienošanās, Konkurences padomes galvenā prioritāte ir sabiedrības interešu aizsardzība, nepieļaujot pārmērīgu tirgus koncentrāciju un saglabājot izvēli patērētājiem. Vienlaikus iestāde tiecas nodrošināt tirgus dalībnieku ziņojumu ātru un kvalitatīvu izskatīšanu.

Īpašus nosacījumus darījuma īstenošanai Konkurences padome piemēro, lai nepieļautu, ka apvienošanās nodara kaitējumu tirgum, konkurencei un patērētājiem. Tā pērn šādi nosacījumi tika piemēroti Lietuvas uzņēmumam UAB „Malinvest”, iegādājoties AS „Rīgas Dzirnānieks” akcijas, divos gadījumos tika ierobežoti aptieku īpašnieku darījumi, bet vienā nosacījumi paredzēti telekomunikāciju uzņēmumiem – SIA „BALTCOM TV” un SIA „IZZI COM”.

Visvairāk apvienošanās pērn notikušas degvielas mazumtirdzniecības tirgū – Konkurences padome izvērtējusi un atļāvusi sešus šādus darījumus. Līdztekus apvienošanās darījumiem pērn degvielas tirgū slēgtas arī divas atļautas sadarbības vienošanās, kad uzņēmumi vienojās par plašākām iespējām patērētājiem izmantot to klientu karšu sniegtās priekšrocības.

2.4. Tirgus uzraudzība

Tirgus uzraudzības ir būtisks konkurences veicināšanas un aizsardzības rīks – tirgus uzraudzību ietvaros iegūstot informāciju par mērķtiecīgi izvēlētiem tirgiem, Konkurences padome veic konkurences situācijas analīzi, nepieciešamības gadījumā izstrādā un iesniedz atbildīgajām institūcijām priekšlikumus konkurences situācijas uzlabošanai, kā arī pārbauda, vai uzraugamajā tirgū netiek pārkāpts Konkurences likums.

2013. gadā Konkurences padome pabeidza uzraudzību 15 tirgos:

- **Autogāzes tirgus uzraudzības** ietvaros Konkurences padome apkopoja informāciju par konkurences situāciju un tirgus attīstības tendencēm. Izpētes rezultāti arī ļāva salīdzināt autogāzes patēriņa paradumus dažādās Eiropas valstīs – Latvijā, līdzīgi kā Beļģijā, Nīderlandē un Itālijā, autogāzes īpatsvars ir 3,4 % no kopējā degvielas patēriņa. Savukārt Eiropas līdervalstīs autogāzes izmantojuma ziņā – Turcijā un Polijā – autogāzes īpatsvars ir attiecīgi 18 % un 12 %. Lai arī autogāze ir ievērojami lētāka nekā benzīns, tās plašāku izmantošanu Latvijā kavē tādi faktori kā grūtības iegādāties un uzturēt automašīnas ar autogāzes iekārtām, ievērojami papildu izdevumi autogāzes iekārtas uzstādīšanai, salīdzinoši nelielais autogāzes uzpildes staciju tīkla pārklājums Latvijā, valsts atbalsta trūkums un iedzīvotāju stereotipi par šo degvielas veidu.
- **Elektroenerģijas tirdzniecības brīvajā tirgū uzraudzība** ļāva Konkurences padomei secināt, ka uzņēmumiem, kas pērk elektroenerģiju brīvajā tirgū, ir iespējams viegli mainīt piegādātājus, turklāt esošie piegādātāji spēj veiksmīgi konkurēt gan ar cenām, gan ar līguma nosacījumiem, tāpēc konkurences izaugsmei šajā tirgū ir liels potenciāls. Savukārt būtisks nosacījums veiksmīgai konkurencei pēc nākotnē paredzētās tirgus atvēršanas elektroenerģijas piegādei māsaimniecībām ir tirgus atvēršanas termiņa savlaicīga noteikšana, lai potenciālajiem tirgus dalībniekiem dotu iespēju plānot savu darbību šajā tirgū.
- **Mācību grāmatu izdošanas un realizācijas tirgus uzraudzību** Konkurences padome veica pēc Izglītības un zinātnes ministrijas lūguma. Uzraudzības ietvaros netika konstatēti Konkurences likuma pārkāpumi. Vienlaikus uzraudzība ļāva secināt, ka, lai mācību literatūru iegādātos lētāk, pašvaldību vai valsts līmenī plašāk jāizmanto pastāvošās iespējas iepirkt to bez mazumtirdzniecības uzcenojuma, kas mācību literatūrai svārstās no aptuveni 20 līdz pat 70 %. Par līdz galam neizmantotām iespējām iepirkt grāmatas vairumtirdzniecībā liecināja lielais grāmatu apjoms, ko izdevēji pārdod grāmatnīcām.
- **Siltuma piegādes tirgus Jūrmalas pilsētā uzraudzību** Konkurences padome uzsāka pēc vairāku Jūrmalas dzīvokļu īpašnieku biedrību un namu apsaimniekotāju sniegtās informācijas par iespējamām konkurences deformācijām. Uzraudzības gaitā Konkurences padome konstatēja, ka SIA „Jūrmalas Siltums” rīcība kavē vienlīdzīgu konkurenci starp pašvaldības un privātajiem namu apsaimniekotājiem, privāto namu apsaimniekotāju klientiem liedzot iespēju veikt nepastarpinātus norēķinus tieši ar SIA „Jūrmalas siltums”. Tā kā siltumapgādes uzņēmums piekrita labprātīgi novērst diskriminējošo norēķinu kārtību, Konkurences padome nerosināja izpētes lietu par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu un šajā gadījumā izmantoja jaunu risinājumu – brīdinājumu. Tādējādi kaitējums tirgum un patērētājiem tika novērsts pēc iespējas ātrāk, negaidot lietas izpētes un iespējamās tiesvedības laiku un taupot visu iesaistīto pušu resursus.
- **Zaļu asinsrites sistēmas slimību ārstēšanai realizācijas tirgus uzraudzības** ietvaros Konkurences padome aplūkoja tirgus struktūru un tendences, kā arī izvērtēja cenu

noteikšanu ietekmējošos faktoros, oriģinālo un ģenērisko zāļu pieejamību un to savstarpējo ietekmi. Konkurences padome nekonstatēja konkurences deformācijas, kas kavētu jaunu tirgus dalībnieku iespējas uzsākt sirds un asinsvadu slimību ārstēšanai paredzēto zāļu ražošanu vai tirdzniecību.

- **Piena piegādes līgumu nosacījumu tirgus uzraudzības** ietvaros Konkurences padome pārbaudīja, vai pēc 2012. gadā atļautās apvienošanās AS „Rīgas piena kombināts” un AS „Valmieras piens” ievēro tiem piemērotos saistošos noteikumus, kā arī vērtēja apvienošanās ietekmi uz piena nozari. Tirgus uzraudzības laikā Konkurences padome guva apstiprinājumu, ka AS „Rīgas piena kombināts” un AS „Valmieras piens” tiem noteiktos saistošos noteikumus par piegādātāju savlaicīgu brīdināšanu par līguma laušanu kopumā izpilda. Tāpat Konkurences padome apkopoja informāciju par tirgus situāciju kopumā, secinot, ka apvienoto piena pārstrādes kombinātu kopējais svaigpiena iepirkuma apjoms 2013. gadā ir samazinājies. Tāpat tirgū samazinās barjeras svaigpiena tirdzniecībai starp kaimiņvalstīm – Igauniju, Lietuvu, Poliju –, un turpinās zemnieku saimniecību konsolidācija – kopējais skaits katru gadu samazinās aptuveni par 7 %, taču slaucamo govju skaits saimniecībās saglabājas salīdzinoši stabils ar tendenci nedaudz palielināties. Konsolidācijas process sekmē svaigpiena ražotāju darījuma varas pieaugumu – tie kļūst spēcīgāki sarunās ar svaigpiena pircējiem.
- **Veterināro zāļu ražošanas un vairumtirdzniecības tirgus uzraudzības** mērķis bija noteikt tirgus struktūru, tirgus un tendences laikā no 2007. gada līdz 2012. gadam. Uzraudzības ietvaros iegūtā informācija ļāva Konkurences padomei konstatēt divus konkurences tiesību pārkāpumu gadījumus. Tā sods tika piemērots vienam neproduktīvo mājdzīvnieku barības un zāļu vairumtirdzniecības uzņēmumam par minimālās tālākpārdošanas cenas fiksēšanu un tirgus sadali, kas ierobežoja pircēju iespējas specializētajos zooveikalos un veterinārajās klīnikās konkrēto produkciju iegādāties par zemākām cenām. Savukārt cits neproduktīvo mājdzīvnieku barības vairumtirgotājs 11 gadu garumā ierobežoja savu sadarbības partneru – mazumtirgotāju – iespējas noteikt zemākas cenas veikalu plauktos, un tādējādi pārkāpa vienošanās aizliegumu.
- **Metroloģijas pakalpojumu tirgus uzraudzība** ļāva konstatēt konkurences kropļojuma riskus, ko rada SIA „Latvijas Nacionālais metroloģijas centrs” darbība tirgū. Šis uzņēmums ir gan konkurents, gan neizbēgams darījumu partneris visiem uzņēmumiem, kas sniedz metroloģijas pakalpojumus, tādējādi tam ir iespēja ietekmēt konkurences apstākļus tirgū, radot sev priekšrocības. Par konstatētajiem riskiem Konkurences padome informēja Ekonomikas ministriju, kas uzsākusi darbu pie risku novēršanas.
- **Reģionālā zāļu mazumtirdzniecības tirgus izpēte Siguldas pilsētā** tika veikta pēc tirgus dalībnieka iesnieguma saņemšanas – pārbaudes ietvaros neapstiprinājās iesniedzēja bažas par nepaziņotu un tādējādi pretlikumīgu tirgus dalībnieku apvienošanu, tomēr ļāva secināt, ka Siguldā strauji paaugstinājusies viena tirgus dalībnieka tirgus koncentrācija.
- **Skaistumkopšanas un sadzīves preču tirgus uzraudzība** tika veikta, lai pārbaudītu konkurences situāciju tirgū pēc 2012. gadā konstatētā pārkāpuma AS „Drogas” darbībās. Konkurences padome secināja, ka uzņēmums ir izpildījis iestādes piemērotos tiesiskos pienākumus – novērsis konstatētos pārkāpumus un uzlabojis sadarbību ar piegādātājiem.
- **Medicīnisko ierīču publisko iepirkumu tirgus uzraudzības** ietvaros iegūtā informācija radīja bažas par pārnacionālām barjerām brīvai konkurencei, tāpēc tālākai rīcībai Konkurences padome iegūtos datus nodeva Eiropas Komisijai.

- **Uzraudzība AS „Latvenergo” siltumenerģijas cenu noteikšanas Rīgas siltumenerģijas vairumtirdzniecības tirgū** tika veikta, lai izvērtētu konkurences situāciju tirgū pēc Konkurences padomes 2009. gadā pieņemtā lēmuma, ar kuru iestāde AS „Latvenergo” darbībā konstatēja konkurenci kavējošus faktorus, savukārt uzņēmums apņēmas tos novērst.
- **Kuģu radīto naftas atkritumu tirgus uzraudzība** Konkurences padomei sniedza informāciju par konkurences situāciju tirgū, kas bija nepieciešama tālākās rīcības izvērtējumam tiesvedības ietvaros pēc iestādes 2012. gadā pieņemtā lēmuma konstatēt pārkāpumu SIA „Eko Osta” darbībā.
- **Velkoņu pakalpojumu tirgus uzraudzības** ietvaros Konkurences padome izvērtēja konkurences situāciju konkrētajā tirgū, un tajā iegūtie dati tiks izmantoti turpmākajās ar šo tirgu saistītajās pārkāpumu izpētes lietās.
- **Pēc farmācijas un laboratorisko izmeklējumu tirgus uzraudzības** Konkurences padome vērsās pie ģimenes ārstiem, aicinot tos ar savu izvēli un darbībā veicināt konkurenci laboratorisko pakalpojumu tirgū. Tā, izvēloties pakalpojumu sniedzēju, ģimenes ārstiem rūpīgi jāizvērtē visi piedāvājumi, kā arī iespēju robežās jāskaidro pacientiem, ka tie var izvēlēties jebkuru laboratorisko pakalpojumu sniedzēju atkarībā no pieejamības, cenas, apkalpošanas kvalitātes un citiem faktoriem.

Tāpat 2013. gada laikā Konkurences padome turpināja iepriekš uzsāktas, kā arī no jauna ierosinātas tirgus uzraudzības lietas, kuru izpēte turpinās arī 2014. gadā. 2013. gadam noslēdzoties, Konkurences padome veica izpēti 16 dažādos tirgos.

Eiro ieviešanas uzraudzība

2013. gadā, Latvijai gatavojoties eiro ieviešanai, Konkurences padome iesaistījās valstī īstenotajās tirgus uzraudzības aktivitātēs un savas kompetences ietvaros uzraudzīja, lai uzņēmumi neslēgtu aizliegtas vienošanās vai kā citādi nesaskaņotu savas darbības, kas ļautu eiro ieviešanas aizsegā nepamatoti celt cenas.

Uzraudzības ietvaros Konkurences padome analizēja norises tirgos, kā arī cieši sadarbojās ar Patērētāju tiesību aizsardzības centru un Ekonomikas ministriju, izmantojot šo iestāžu veikto cenu monitoringu datus, ik nedēļu veicot cenu svārstību izvērtējumu atsevišķām pārtikas un nepārtikas precēm, analizējot sakarības gan viena mazumtirdzniecības tīkla ietvaros, gan starp konkurējošiem mazumtirdzniecības uzņēmumiem dažādās Latvijas pilsētās. Tāpat Konkurences padome saņēma un izvērtēja arī Patērētāju tiesību aizsardzības centra saņemtos patērētāju ziņojumus par cenu pieaugumu.

Pārskata gada laikā, tiekoties ar uzņēmumiem un to nevalstiskajām organizācijām, Konkurences padomes speciālisti aktīvi informēja uzņēmumus par nepieciešamību ievērot konkurences tiesības. Atsevišķos gadījumos pēc uzņēmumu publiskiem izteikumiem, kas norādīja uz iespējamiem pārkāpumiem to nākotnes darbībā, Konkurences padome izteica brīdinājumus.

Pētījumi

Līdztekus iestādes veiktajām tirgus uzraudzībām 2013. gadā, piesaistot neatkarīgus ekspertus, Konkurences padome veica pētījumu *„Pašvaldību uzņēmumu darbība preču un pakalpojumu tirgū un tās ietekmes uz konkurences vidi novērtējums”*.

Šāds pētījums tika veikts, jo Konkurences padome arvien biežāk saņēma uzņēmumu un iedzīvotāju sūdzības par pašvaldību uzņēmumu darbību tirgū, kā arī bija konstatējusi vairākas situācijas, kad pašvaldību uzņēmumi tiem pieejamo konkurences priekšrocību dēļ bija radījuši kaitējumu konkurencei tirgū.

Visaptverošs pētījums ļāva Konkurences padomei apzināt negatīvo tendenci pašvaldībām iesaistīties uzņēmējdarbībā tirgos, kur valda pietiekama konkurence un privāti uzņēmumi spēj pilnībā un kvalitatīvi nodrošināt tirgus pieprasījumam atbilstošu piedāvājumu. Uzsākot darbību šādā tirgū, valsts vai pašvaldības uzņēmums ne vien kropļo vai pat likvidē konkurenci, bet mazina privātu uzņēmēju motivāciju veidot savu biznesu konkrētajā pašvaldībā vai Latvijā kopumā. Ar pētījuma datiem Konkurences padome iepazīstināja gan plašāku sabiedrību, gan valsts pārvaldes institūcijas, rosinot diskusiju par to, kā novērst un nepieļaut pašvaldību uzņēmējdarbības negatīvu ietekmi uz konkurenci un Latvijas uzņēmējdarbības vidi.

2.5. Normatīvo aktu pilnveidošana

Lai Konkurences likuma piemērošanu padarītu efektīvāku un ērtāku uzņēmējiem, kā arī nodrošinātu tā atbilstību Eiropas Savienības Tiesas atziņām un labākajai Eiropas Savienības dalībvalstu praksei, 2013. gadā Konkurences padomes speciālisti turpināja darbu pie Konkurences likuma grozījumu izstrādes. Tā 2013. gada 19. septembrī grozījumu likumprojekts tika izsludināts Valsts sekretāru sanāksmē un 20. decembrī notika tālākā likumprojekta saskaņošana pirmajā starpministriju sanāksmē. Ar minētajiem grozījumiem paplašinātas uzņēmumu iespējas saņemt atbrīvojumu no soda, skaidrot savu viedokli Konkurences padomei un saņemt konkurences kropļojumu radīto zaudējumu atlīdzību. Tāpat efektīvēta apvienošanās kontroles kārtība, stiprinātas Konkurences padomes iespējas nodrošināt, lai uzņēmumi nomaksā tiem uzliktos sodus un pilda piemērotos pienākumus, kā arī paredzēta iespēja Konkurences padomei savus resursus koncentrēt tieši smagāko pārkāpumu izmeklēšanai.

Būtisks darbs 2013. gadā tika ieguldīts, piedaloties Negodīgas mazumtirdzniecības prakses aizlieguma likuma projekta izstrādē, Ministru kabineta komitejas sēdē un tālākā likumprojekta saskaņošanā ar ieinteresētajām pusēm, mazumtirgotāju un ražotāju asociācijām. Paredzēts, ka šis likums nākotnē precizēs šobrīd Konkurences likumā iekļauto lielo mazumtirdzniecības ķēžu un mazo un vidējo piegādātāju attiecību regulējumu.

Tāpat 2013. gadā turpinājās darbs pie grozījumiem Civilprocesa likumā un Konkurences likumā, lai vienkāršotu prasību celšanu tiesā par Konkurences likuma pārkāpumiem un zaudējumu piedziņu.

Lai samazinātu administratīvos šķēršļus un veicinātu konkurenci par labu patērētājiem, 2013. gada laikā Konkurences padome kopumā ir sniegusi **vairāk nekā 60 skaidrojumus (tai skaitā vairāk nekā 20 atzinumus pēc normatīvā akta projekta izsludināšanas Valsts sekretāru sanāksmē) par tiesību aktu un politikas plānošanas dokumentu projektiem dažādās likumdošanas procesa stadijās, kā arī spēkā esošiem tiesību aktiem**, kas attiecas uz dažādām nozarēm, piemēram, pasta pakalpojumiem, atkritumu apsaimniekošanu, ostu darbību, elektroenerģijas ražošanu, publiskajiem iepirkumiem un citām.

Pārskata gadā Konkurences padome piedalījies diskusijās par konkurences kropļojumu risku novēršanas iespējām ar Veselības, Zemkopības, Satiksmes, Tieslietu, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības un Finanšu ministrijas pārstāvjiem.

Izvērtējot normatīvo aktu projektus, Konkurences padome tiecas novērst nepamatotas barjeras, prasības ienākšanai tirgū, nepamatoti atšķirīgus regulējumus, jo jebkādi nepamatoti ierobežojumi konkrētā tirgū negatīvi ietekmē konkurenci un ilgākā laika posmā – arī patērētājus.

Tā, piemēram, pērn Konkurences padome iebilda pret plānotajiem grozījumiem likumā „Par nodokļu piemērošanu brīvostās un speciālajās ekonomiskajās zonās”, jo tie paredzēja ieviest papildu nosacījumus uzņēmumu darbībai brīvostu teritorijā – nepieciešamību pēc tiesībām uz zemi ostas teritorijā. Šāda prasība neatkarīgi no tā, vai zeme ir objektīvi nepieciešama konkrēta pakalpojuma nodrošināšanai (velkoņu pakalpojumu sniegšanai, atkritumu savākšanai tiesības uz zemi objektīvi nav nepieciešamas), var radīt ierobežojumus līdzvērtīgai konkurencei un komercdarbības uzsākšanai vai turpināšanai ostu teritorijā, jo īpaši tāpēc, ka zeme tajā ir īpaši ierobežots resurss.

2.6. Starptautiskā sadarbība

Iestādes starptautiskās sadarbības mērķis ir pilnībā izmantot iespējas, ko sniedz Konkurences padomes darbība Eiropas Savienības un pasaules konkurences iestāžu tīklos, bet noteiktās prioritātes – piedalīties normatīvo aktu izstrādē Eiropas Savienības līmenī, sadarboties ar Eiropas Komisiju un citu valstu konkurences aizsardzības iestādēm kopīgu lietu izmeklēšanā un pieredzes apmaiņā, kā arī veidot iestādes starptautisku atpazīstamību.

Konkurences padome aktīvi līdzdarbojas starptautiskās organizācijās un tīklos, no kuriem būtiskākie ir Eiropas konkurences tīkls, Starptautiskais konkurences tīkls un Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (OECD).

Eiropas konkurences tīkla (ECN) mērķis ir nodrošināt iespēju Eiropas Savienības dalībvalstu konkurences iestādēm diskutēt par Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. panta (aizliegtas vienošanās) un 102. panta (dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana) piemērošanu, kā arī veicināt sadarbību starp šīm iestādēm.

Pērn Latvijas Konkurences padomes pārstāvji ECN plenārsēdē un vairāku tās apakšgrupu sanāksmēs apsprieda jautājumus par dalībvalstu pieredzi karteļu apkarošanā un apvienošanās uzraudzībā, elektronisko pierādījumu iegūšanā un apstrādē, kā arī diskutēja par konkurences lietām pārtikas, farmācijas, telekomunikāciju, atkritumu apsaimniekošanas, enerģētikas, finanšu un maksājumu pakalpojumu tirgū. Tāpat Konkurences padomes pārstāvji piedalījās sodu noteikšanas un vecāko ekonomistu darba grupā, kā arī Komisijas uzklaušanās procedūrā un kā ziņotāji EK Padomdevēju komitejā konkurences jomā.

Konkurences padomes pārstāvis piedalījās Eiropas Padomes Konkurences jautājumu darba grupas sanāksmēs saistībā ar direktīvas projektu par atsevišķiem noteikumiem, kuri valstu tiesībās reglamentē zaudējumu atlīdzināšanas prasības par dalībvalstu un Eiropas Savienības konkurences tiesību pārkāpumiem.

Tāpat Konkurences padome ir sniegusi informāciju ECN apkārtrakstam, kas tiek izdots reizi divos mēnešos. Apkārtrakstā tiek iekļauta informācija par svarīgākajiem notikumiem ECN dalībvalstu konkurences uzraudzības iestāžu darbībā – būtiskākajām izskatītajām lietām, veiktajiem pētījumiem un tirgus uzraudzībām, likumdošanas aktualitātēm un citiem būtiskiem ar konkurences politiku saistītiem jautājumiem.

Starptautiskā konkurences tīkla (ICN) ietvaros tiek nodrošināta informācijas un pieredzes apmaiņa starp konkurences uzraudzības iestādēm no visas pasaules, tādējādi veicinot dinamisku dialogu, kas savukārt kalpo par pamatu vienotas izpratnes un pamatotu

konkurences politikas principu izveidei. Pārskata gadā Konkurences padomes pārstāvis piedalījās ICN seminārā par ekskluzīvajiem izplatīšanas līgumiem.

Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) mērķis ir atbalstīt ekonomisko izaugsmi, veicināt nodarbinātību, paaugstināt dzīves kvalitāti, uzturēt finanšu stabilitāti, atbalstīt citu valstu ekonomisko attīstību, kā arī sekmēt tirdzniecības pieaugumu. Viens no būtiskiem šīs organizācijas darbības virzieniem ir tieši konkurences uzraudzība. Kopš 2012. gada Latvijas Konkurences padome novērotāja statusā piedalās OECD Konkurences komitejas sanāksmēs un darba grupās, kā arī OECD Globālajā forumā. OECD pasākumu ietvaros tika prezentēts ziņojums par situāciju televīzijas apraides jomā Latvijā, kā arī sniegta informācija par Latvijas pieredzi Konkurences likuma piemērošanā, izmeklējot karteļu lietas un lietas saistībā ar sabiedriskā transporta pakalpojumiem. Tāpat Konkurences padome prezentēja secinājumus par degvielas tirgus un dzelzceļa pakalpojumu tirgus izpēti, kā arī iestādes pieredzi izskatot lietas pārtikas ķēžu un atkritumu apsaimniekošanas jomā.

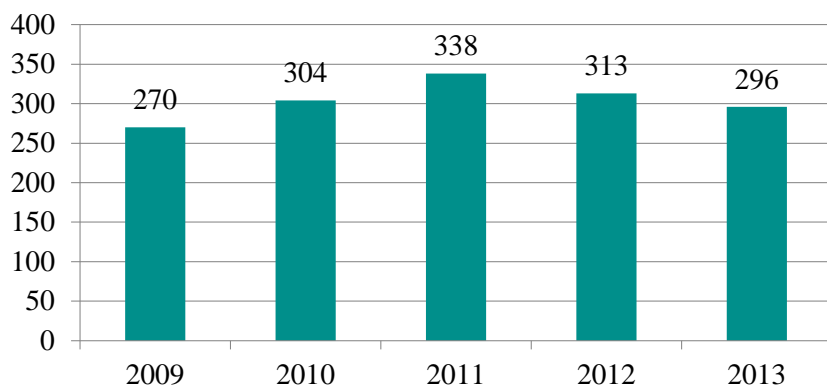
2013. gadā Konkurences padomes pārstāvji piedalījās vairākos ikgadējos starptautiskos konkurences uzraudzības iestāžu pasākumos – Eiropas Komisijas Konkurences ģenerāldirektorāta organizētajā konkurences iestāžu vadītāju sanāksmē, Eiropas konkurences institūciju vadītāju sanāksmē, Eiropas Konkurences dienas konferencē, kā arī Baltijas reģionālajā konferencē, kas šoreiz norisinājās Tartu. Tāpat Konkurences padomes pārstāvis ikgadējā UNCTAD piedalījās apaļā galda diskusijā par prioritizāciju un resursu sadalīšanu un prezentēja Latvijas pieredzi darbības prioritāšu noteikšanā un iespējami efektīvā budžeta līdzekļu izmantošanā.

Dalība Eiropas Savienības tiesību aktu izstrādē un izpildē

Pārskata periodā Konkurences padome ir piedalījiesies Latvijas nostājas izstrādē par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par atsevišķiem noteikumiem, kuri valstu tiesībās reglamentē zaudējumu atlīdzināšanas prasības par dalībvalstu un Eiropas Savienības konkurences tiesību pārkāpumiem. Tāpat Konkurences padome ir sagatavojusi viedokli par Eiropas Savienības Komisijas izstrādāto Zaļo grāmatu “Par negodīgu tirdzniecības praksi uzņēmumu savstarpējās attiecībās pārtikas un nepārtikas preču apgādes ķēdē Eiropā”.

2013. gadā Konkurences padome saņēma informāciju par 296 lietām, kuras iesniegtas izvērtēšanai Eiropas Komisijā saistībā ar Padomes regulu Nr. 139/2004 par kontroli pār uzņēmumu koncentrāciju (EK apvienošanās regula). No tām lietās, kuru ietvaros apvienošanās dalībniekiem Latvijā bija uzrādīts apgrozījums, netika konstatēts, ka apvienošanās būtiski ietekmētu konkurenci Latvijā, tādējādi nebija nepieciešams aicināt Komisiju izvērtēt nepieciešamību kādu apvienošanās lietu vai atsevišķas lietas daļu nodot izskatīšanai Konkurences padomei saskaņā ar Konkurences likumu.

Salīdzinot ar iepriekšējiem diviem gadiem, pērn Eiropas Komisijā izskatīto apvienošanās gadījumu skaits nedaudz samazinājies (skat. 5. att.).

5. attēls. Eiropas Komisijā izskatīto apvienošanās lietu skaits

Kopumā visvairāk paziņojumu par uzņēmumu saplūšanu, apvienošanos vai kopuzņēmuma (*joint venture*) izveidošanu pērn Eiropā saņemti no pārtikas ražošanas, farmācijas, automašīnu detaļu ražošanas, nekustamā īpašuma, enerģētikas, telekomunikāciju, metālapstrādes un līzīngā tirgus dalībniekiem.

III. KONKURENCES PADOMES PĀRVALDĪBA

3.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

Kopumā apakšprogrammā „**Konkurences politikas ieviešana**” 2013. gadā Konkurences padome apguvusi līdzekļus 581,24 tūkst. latu apmērā. Konkurences padomes pamatdarbības īstenošanai izmantots 581,21 tūkst. latu (skat. 3. tabulu).

Šajā gadā Konkurences padomē noslēdzās Eiropas Savienības finansēta mērķsadarbības projekta „*Atbalsts konkurences un valsts atbalsta politikas ieviešanai un īstenošanai*” īstenošana Moldovā. Projekta realizācijai paredzētie līdzekļi (skat. 4. tabulu) veidoja 2,2 % no budžetā apstiprinātā finansējuma apakšprogrammai „Konkurences politikas ieviešana”.

2013. gadā Konkurences padome ir apguvusi 97,97 % no iestādei kopumā paredzētā finansējuma. Būtiskākie iemesli, kāpēc līdzekļi netika apgūti pilnībā: nebija iespējas aizpildīt visas vakantās amata pozīcijas, jo vairāki pretendentu atlases konkursi noslēdzās bez rezultāta, kā arī netika saņemts mērķsadarbības projekta noslēguma finansējums.

3. tabula. Finansējums Konkurences padomes pamatdarbības īstenošanai (Ls)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	576 097	580 256	581 209
1.1.	dotācijas	576 097	580 256	580 256
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi			953

1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība			
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi			
2.	Izdevumi (kopā)	541 468	580 256	579 774
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	538 145	577 014	576 549
2.1.1.	kārtējie izdevumi	538 145	577 014	576 549
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti			
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti			
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	3324	3 242	3 225

4. tabula. ES finansējums Konkurences padomei mērķsadarbības projekta īstenošanai Moldovā (Ls)

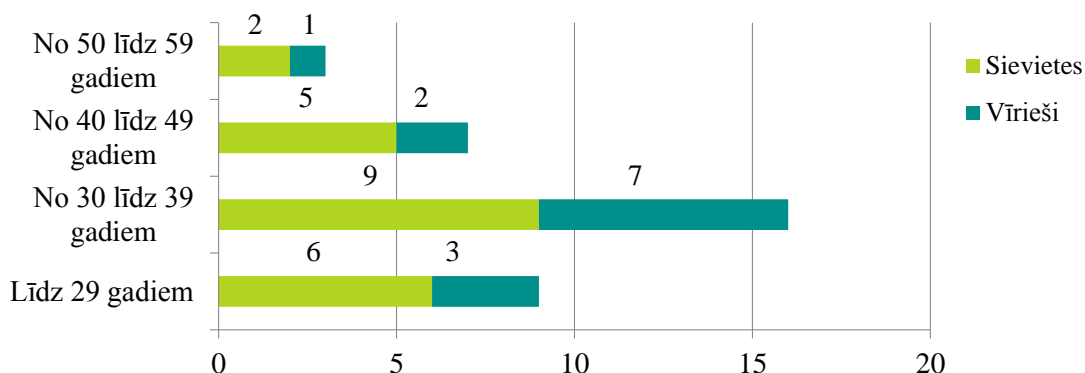
Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	13 000	27
1.1.	dotācijas		
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	13 000	27
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība		
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi		
2.	Izdevumi (kopā)	14 448	1 446,6
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)		
2.1.1.	kārtējie izdevumi		
2.1.2.	procentu izdevumi		
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti		
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība		
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti		
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem		

3.2. Personāls

2013. gadā Konkurences padomē bija 45 amata vietas, no kurām 38 – valsts civildienesta ierēdņu amata vietas, bet pārējās septiņas – darbinieku amata vietas.

Faktiskais iestādē nodarbināto skaits 2013. gada nogalē bija 35 cilvēki, no kuriem 28 bija valsts civildienesta ierēdņi, bet septiņi – darbinieki.

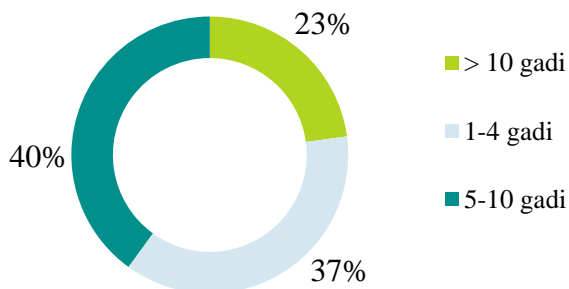
2013. gadā Konkurences padomē 63 % darbinieku bija sievietes un 37 % – vīrieši (skat. 6. att.). Darbinieku vidējais vecums pārskata gada nogalē bija 34,5 gadi.

6. attēls. Personāla skaits sadalījumā pa vecuma un dzimuma grupām

2013. gadā valsts civildienesta attiecības tika uzsāktas ar vienu ierēdņi un darba tiesiskās attiecības uzsāktas ar vienu darbinieku. 2013. gadā no amata tika atbrīvoti pieci valsts civildienesta ierēdņi.

Pārskata gada beigās 23 % darbinieku iestādē bija nostrādājuši vairāk nekā desmit gadus. Darbinieku sadalījumu pēc iestādē nostrādātā laika skat. 7. attēlā.

7. attēls. Darbinieku sadalījums pēc Konkurences padomē nostrādātā laika

2013. gada beigās organizētajā novērtēšanā, izmantojot vienoto valsts pārvaldes darba izpildes novērtēšanas sistēmu NEVIS, 76 % darbinieku darbības rezultātu novērtējums bija „ļoti labi” un „labi”, bet 19 % – „teicami”. Savukārt 5 % darba izpilde jāpilnveido.

Personāla izglītība

2013. gadā 33 no 35 Konkurences padomes darbiniekiem bija augstākā izglītība un 25 strādājošie jeb 71 % no kopējā skaita bija ieguvuši maģistra grādu. Vairākiem ierēdņiem ir iegūtas divas augstākās izglītības.

Ņemot vērā iestādes darbības specifiku, vairumam darbinieku ir jurista vai ekonomista izglītība. Pārējie ieguvuši izglītību inženierzinātnēs, vadības zinātnē, komunikācijas zinātnē u.c.

2013. gadā pēc darbības rezultātu novērtēšanas tika apzinātas nepieciešamās mācības un kopumā 31 darbinieks tika nosūtīts kvalifikācijas paaugstināšanai uz sešām Valsts administrācijas skolas piedāvātajām apmācībām un pieciem citu fizisko un juridisko personu izstrādātiem apmācību kursiem.

Konkurences padomes darbinieki apmeklēja mācības tādās jomās kā administratīvais process, korupcijas novēršana, publiskie iepirkumi, komunikācija un publiskās uzstāšanās prasmes, kvalitātes vadība un finanšu vadība.

3.3. Iestādes darbības uzlabošana

Konkurences padome savā darbībā ievēro labas pārvaldības principus, kas saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likumu ietver atklātību pret privātpersonu un sabiedrību, datu aizsardzību, taisnīgu procedūru īstenošanu saprātīgā laikā un citus noteikumus, kuru mērķis ir panākt, lai valsts pārvalde ievērotu privātpersonas tiesības un tiesiskās intereses.

Tiecoties uzlabot iestādes sniegumu, Konkurences padome meklē veidus, kā pēc iespējas efektīvāk izmantot tās rīcībā esošos iekšējos un ārējos resursus.

Tā 2013. gadā Konkurences padome spērusi būtiskus soļus, lai pilnveidotu iestādes iekšējo kultūru un darbinieku motivācijas sistēmu. Tas darīts, pilnvērtīgi izmantojot vienotās valsts pārvaldes personāla darbības novērtēšanas sistēmas NEVIS sniegtās iespējas, gan apzinot un izvērtējot darbinieku vajadzības, vēlmes un viedokļus par darbu Konkurences padomē.

Tāpat 2013. gadā mainīta iestādes struktūra, lai pēc iespējas efektīvāk izmantot iestādes rīcībā esošās zināšanas un pieredzi, kā arī veidotu labvēlīgu vidi turpmākai attīstībai. Tā pērnā gada sākumā darbu uzsāka no jauna izveidota struktūrvienība – Informātikas un informācijas apstrādes sektors – kuras darbs veltīts padziļinātai tirgus procesu ekonomiskai analīzei, kā arī elektronisko pierādījumu ieguvei un analīzei.

Savukārt 2013. gada 1. februārī, reorganizējot esošās Izpilddirekcijas struktūrvienības, tika izveidots **Aizliegtu vienošanos departaments**. Jaunā departamenta galvenais uzdevums ir mērķtiecīga un koncentrēta cīņa pret kartēļiem, gan atkājot un novēršot šādus pārkāpumus, gan informējot un izglītojot uzņēmumus un budžeta iestādes visā Latvijā.

Konkurences tiesību pārkāpumi nereti ir nesaraujami saistīti ar citām tiesību jomām, tāpēc pērn Konkurences padome nostiprinājusi sadarbību ar citām valsts pārvaldes iestādēm – Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroju, Valsts ieņēmumu dienestu, Uzņēmumu reģistru, Drošības policiju – lai pēc iespējas efektīvi izmantotu valsts pārvaldes rīcībā esošo informāciju konkurences kropļojumu atklāšanai, izvērtēšana un novēršanai.

Lai nodrošinātu iespējami kvalitatīvu un ātru lietu izskatīšanas procesu, kurā līdzsvarota atklātība un datu aizsardzība, Konkurences padome turpināja iekšējo normatīvo aktu pilnveidošanu.

IV. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

Viens no būtiskākajiem Konkurences padomes uzdevumiem ir konkurences veicināšana, uzlabojot sabiedrības izpratni par konkurences tiesībām un pārkāpumu ietekmi un uzņēmējdarbības vidi un patērētājiem.

Situācijā, kad sabiedrība ir informēta par konkurences tiesību normām un to būtību, pieaug neiecietības pret konkurences tiesību pārkāpumiem, tādējādi samazinās iespēja šīs normas pārkāpt un uzraugošajai institūcijai palielinās iespēja atklāt likumpārkāpumus.

Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi

Būtisks komunikācijas kanāls Konkurences padomes saziņai ar tās mērķauditoriju ir iestādes **interneta vietne** www.kp.gov.lv.

Meklējot iespējas palīdzēt uzņēmumiem labāk izprast un izmantot savas konkurences tiesības, kā arī dot iespēju vienkopus iepazīties ar būtiskākajiem konkurences uzraudzības jomas jaunumiem Latvijā un Eiropā, Konkurences padome 2013. gadā uzsāka izdot **apkārtrakstu „Konkurence tuvplānā”**. Lai izdevumu reizi ceturksnī saņemtu savā e-pastā, interesentiem jāreģistrējas Konkurences padomes interneta vietnē. Tur arī pieejami visi jau iznākušie apkārtraksta numuri, kā arī jebkurš interesents var ieteikt tēmu, par kuru vēlētos lasīt iestādes skaidrojumu kā no nākamajiem apkārtraksta numuriem.

Par pieņemtajiem lēmumiem un aktualitātēm konkurences uzraudzības jomā Konkurences padome regulāri **informē plašsaziņas līdzekļus**, jo katrs pieņemtais lēmums attiecas ne vien uz konkrēto situāciju un tirgus dalībniekiem, bet arī uz konkurences vidi kopumā. Publiskajā vidē pieejama informācija par konstatētiem pārkāpumiem uzskatāmi parāda nelikumīgas rīcības sekas, tādējādi veicinot sabiedrības izpratni un tiesisku rīcību.

Lai skaidrotu konkurences situāciju un tendences dažādos preču un pakalpojumu tirgos, iepriekš izvērtējot informācijas nozīmīgumu plašākai sabiedrībai, Konkurences padome informē plašsaziņas līdzekļus par tās veikto tirgus uzraudzību un pētījumu rezultātiem.

Lai plašāk skaidrotu lēmumus, kas ir īpaši būtiski tirgiem un patērētājiem, Konkurences padome organizē **preses konferences**. Tā 2013. gadā šādi īpaši informēšanas pasākumi organizēti četras reizes.

Skaidrojot konkurences tiesību būtību, Konkurences padomes eksperti **sniedz lekcijas un vada seminārus** gan atsevišķu uzņēmumu darbiniekiem, gan Latvijas augstāko mācību iestāžu studentiem, gan valsts un pašvaldību darbiniekiem.

Tāpat pērn, lai sniegtu uzņēmējiem praktisku atbalstu un zināšanas, konkurējot un arī sadarbojoties atbilstoši konkurences tiesībām, Konkurences padome sadarbībā ar organizēja Latvijas Darba devēju konfederāciju organizēja konferenci „Konkurence un vienošanās: kas jāzina uzņēmumam”. Konferencē klātesošajiem bija iespēja dzirdēt starptautisku ekspertu – ANO tirdzniecības un attīstības konferences Konkurences un patērētāju tiesību daļas vadītāja Hasana Kakaijas (*Hassan Qaqaya*) un Stokholmas ekonomikas augstskolas Rīgā rektora profesora Andersa Pālzo – uzrunas, kā ar Latvijas konkurences tiesību speciālistu, juristu un uzņēmumu un to asociāciju pārstāvju prezentācijas.

Ikdienas darba ietvaros Konkurences padomes darbinieki juridisko pakalpojumu biroju pārstāvjiem, uzņēmējiem un citiem interesentiem rakstiski, telefoniski vai iestādes noteiktajos

apmeklētāju pieņemšanas laikos klātienē sniedz **konsultācijas par konkurences jautājumiem**. 2013. gada laikā sniegtas vairāk nekā 200 konsultācijas.

Sabiedrības līdzdalība

Konkurences politikas izstrādē un kultūras veidošanā būtiska loma ir Konkurences padomes **sadarbībai ar nevalstisko sektoru** (uzņēmējiem un to profesionālajām apvienībām, pilsonisko sabiedrību) – informācijas apmaiņa normatīvo aktu izstrādes gaitā ļauj laikus novērst iespējamās nepilnības, savukārt konsultācijas par spēkā esošajām tiesību normām nodrošina to izpratni un veicina ievērošanu.

Uzņēmumu ziņojumi par iespējamiem konkurences tiesību pārkāpumiem ir neatsverams informācijas avots, kas palīdz Konkurences padomei konstatēt un novērst tirgus kropļojumus.

Lai pārrunātu aktuālus konkurences politikas jautājumus, Konkurences padomes pārstāvji tiek ar profesionālo un nozaru asociāciju pārstāvjiem.

Sadarbībā ar Alberta koledžas studentiem pērn Konkurences padome īstenoja patērētāju aptauju, noskaidrojot, kāda ir sabiedrības izpratne par konkurences tiesību piemērošanas aspektiem, un tā ļaujot iestādei plānot nepieciešamās komunikācijas aktivitātes. Savukārt uzņēmumu aptauja, kas notika sadarbībā ar Latvijas Darba devēju konfederāciju, iestādei sniedza informāciju, cik plaši Latvijā tiek izmantotas konkurences tiesību korporatīvās atbilstības programmas, tādējādi noskaidrojot, kāds atbalsts uzņēmumiem būtu nepieciešams šādu programmu izstrādei un ieviešanai.

V. PLĀNI 2014. GADAM

Konkurences aizsardzības un kontroles jomā Konkurences padomes galvenā prioritāte būs smagāko konkurences tiesību pārkāpumu – aizliegtu vienošanos un dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas – apkarošana.

Lai pēc iespējas efektīvi izmantotu iestādes rīcībā esošos resursus un koncentrētu tos tieši smagāko pārkāpumu atklāšanai un novēršanai, 2014. gadā Konkurences padome paredzējusi pilnveidot un plašāk izmantot 2013. gadā aizsākto alternatīvo pārkāpumu novēršanas metožu izmantošanu salīdzinoši mazsvarīgu pārkāpumu gadījumos. Tādējādi iestāde, darbojoties kā mediācijas partneris, aicinot uzņēmumus uz pārrunām vai izsakot brīdinājumu, var nodrošināt tūlītējas izmaiņas tirgū, novēršot pārkāpumu un netērējot resursus padziļinātai lietas izpētei, kam parasti seko ilgstoša tiesvedība.

Tā kā tirgus uzraudzības ir viens no būtiskākajiem rīkiem konkurences kropļojumu atklāšanai, 2014. gadā Konkurences padome paredzējusi veikt arī plašas tirgus uzraudzības aktivitātes, starp prioritārajiem tirgiem nosakot IT produktu un pakalpojumu tirgu, interneta tirdzniecību, enerģētiku, finanses, pārtikas ražošanu un iepirkumu varu mazumtirdzniecībā. Tāpat plānots pievērsties telekomunikāciju sektoram, kā arī farmācijai un veselības aprūpei.

Konkurences veicināšanas jomā būtiska loma 2014. gadā tiks atvēlēta sadarbībai valsts un pašvaldību iestādēm, juridiskajiem birojiem, uzņēmumu asociācijām un mācību iestādēm.

Lai veicinātu vienotu izpratni par konkurences tiesību piemērošanas aspektiem, kā arī laikus pamanītu un novērstu nepilnības, kas kavē efektīvu uzņēmumu un patērētāju tiesību aizsardzību, Konkurences padome paredzējusi veicināt diskusiju starp Konkurences padomes

speciālistiem un to advokātu biroju pārstāvjiem, kas specializējas konkurences tiesību jautājumos.

Sākot ar 2014. gadu, lai efektīvāk izmantotu abu iestāžu resursus, Konkurences padome un Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs paredzējis aktīvi sadarboties, veicot kopīgas pārbaudes pārkāpumu identificēšanai un pierādījumu iegūšanai, kā arī organizējot kopīgus informatīvus pasākumus.

Būtiska loma godīgas konkurences vides nodrošināšanā ir valsts un pašvaldību iestādēm un uzņēmumiem. Attiecīgi 2014. gadā Konkurences padome turpinās darbu, lai informētu publisko iepirkumu rīkotājus par iespējām atklāt pretendentu aizliegtas vienošanās un vienlaikus par nepieciešamību veidot godīgus un konkurenci veicinošus iepirkumu nosacījumus. Tāpat 2014. gadā Konkurences padome aplūkos publisko personu veiktās komercdarbības problemātiku, meklējot risinājumus, kā nepieļaut šādas darbības negatīvu ietekmi uz konkurenci tirgos.

2014. gada laikā Latvijas pievienošanās procesa OECD ietvaros Konkurences padome paredzējusi sadarboties ar šo starptautisko organizāciju un sniegt informāciju par konkurences tiesību piemērošanu Latvijā.

Konkurences padomes veikspējas uzlabošanas un attīstīšanas jomā Konkurences padome paredzējusi turpināt darbu pie iekšējo normatīvo aktu pilnveidošanas, iestādes darba un personāla vadības organizācijas uzlabošanas un starptautiskās darbības stiprināšanas.

2014. gadā paredzēts izstrādāt virkni vadlīniju normatīvo aktu piemērošanai, kas, apkopojot labāko Eiropas savienības praksi un Konkurences padomes pieredzi, palīdzēs nodrošināt efektīvu un caurskatāmu iestādes darbu. Starp būtiskākajām vadlīnijām minamas iestādē skatāmo lietu prioritizācijas vadlīnijas, kā arī vadlīnijas uzņēmumu uzklausišanai pārkāpumu lietu ietvaros un apvienošanās ziņojumu iesniegšanai.

2014. gada laikā Latvijas pievienošanās procesa OECD ietvaros Konkurences padome paredzējusi sadarboties ar šo starptautisko organizāciju un sniegt informāciju par konkurences tiesību piemērošanu Latvijā. Vienlaikus dalība OECD novērotāja statusā dod Konkurences padomei iespēju vēl pirms Latvijas iestāšanās izmantot iespējas piedalīties starptautiskos pētījumos un darba grupās.

Kontakti

Konkurences padome

Brīvības iela 55, LV-1010, Latvija

Tālrunis: 67282865

Fakss: 67242141

E-pasts: konkruence@kp.gov.lv

Interneta vietne: www.kp.gov.lv

Piesakies un lasi par būtisko Tavās konkurences tiesībās!